

Besplatan
magazin

www.superinfo.ba

Superinfo

30.7.2019. / broj 197

OBJAVLJEN TENDER: POČINJE REALIZACIJA PROJEKTA “PLAVA VODA”

JP RV “Plava voda” je objavilo poziv za iskazivanje interesa za nadzor nad izvođenjem radova, a u narednih mjesec dana se očekuje da će biti objavljen i pretkvalifikacioni dokument za izbor izvođača radova, rekao je Ernad Granić, direktor JP Regionalni vodovod.

Za realizaciju projekta bit će potrebno 25 miliona eura, a čitav projekat (tender i izvođenje radova) planirano je da će trajati ukupno četiri godine.

Što se tiče važnih odluka i ugovora Granić je kazao kako su završili Ugovor o zajmu između BiH i EBRD, Ugovor o podršci zajma između Federacije BiH, Fonda za zaštitu okoliša, SBK, ZDK i EBRD, Ugovor o podršci projekta između općina Travnik, Novi Travnik, Busovača, grada Zenice i EBRD, Projektni ugovor potpisani između JP RV “Plava voda” i EBRD, Subsidijarni ugovor o zajmu između BiH i Federacije BiH, Podugovor između Federacije BiH, SBK i ZDK, Podugovor o zajmu između SBK, ZDK i JP RV “Plava voda”, Ugovor o isporuci vode između općina Travnik, Novi Travnik, Busovača Grada Zenice i JP RV “Plava voda”, Ugovor o podršci projektu između JP RV “Plava voda”, i Fonda za zaštitu okoliša, Ugovor u vezi vraćanja kredita između ZDK, SBK i JP RV “Plava voda”, Odluku o proglašenju

javnog interesa, Odluku o oklišnoj dozvoli.

Govoreći o samom značaju projekta rekao je da će on da on unaprijediti vodosnabdijevanje stanovništva četiri općine sa oko 200 000, zdravlje stanovništva, provođenjem zaštitnih mjeru u vodozaštitnoj zoni, turističku ponudu općine Travnika (lokaliteta Plava voda), smanjenje vodnih gubitaka u lokalnim vodovodnim mrežama općina, i investiciono ulaganje u području.

INZULINSKE PUMPE ZA DJECU

U prvoj sedmici jula, nakon petodnevne edukacije, završeno je postavljanje inzulinskih pumpi drugoj skupini djece dijabetičara koja su prema datim kriterijima bili kandidati za ovu vrstu terapijske šeme. Postavljeno je pet inzulinskih pumpi.

Inzulinske pumpe su uređaji koji kontinuirano isporučuju male doze kratkodje lujućeg inzulina. Riječ je o spravama koje djeluju na dva načina kod djece: jedan dio je bazalni inzulin koji je potreban za uobičajenu funkciju organizma, a drugi su bonus doze koje roditelji moraju sami programirati. Benefit je da djece imaju znatno manje uboda tokom 24 sata i to je ono što je najvažnija i najbolja strana ove priče, govori nam primarijus doktorica Diana Štimjanin Koldžo, načelnica Pedijatrije u Kantonalnoj bolnici Zenica.

“Svi roditelji su prošli kroz kvalitetnu edukaciju,

provedenu hospitalno od dijabetološkog tima Odjela pedijatrije KBZ. Svih 5 pumpi je postavljeno djeci sa područja Zeničko – dobojskog kantona prema kriterijima iz Pravilnika o medicinskim pomagalima.

Za 2019. godinu do rebalansa budžeta planirano je 5 pumpi koje su i postavljene kao i finansiranje setova za 2 inzulinske pumpe koje će prema istim kriterijima kandidati za pumpe moći sami

nabaviti što još nije realizirano. Postoje pravila pri uvođenju i ukoliko dođe do zloupotrebe pumpi bit će morati prinuđeni da je skinemo sa trenutnog korisnika i damo drugom djetetu kako bi mu pružili šansu da ima kvalitetniji život sa ovom bolesti”, kaže doktorica Štimjanin Koldžo.

Djece dijabetičari ovisna o inzulinu sa područja Zenice do kantona do 18 godina se kontrolisu u Savjetovalištu za

dijabetes Odjela pedijatrije, svi su na višekratnim dnevnim dozama inzulinskih analoga i uz trud roditelja, djece i dijabetološkog tima su u prosjeku jako dobro regulisani.

Ipak, inzulinske pumpe daju jednom broju djece šansu za bolju kvalitetu života i odlaganje hroničnih komplikacija, te je potreba za većim brojem inzulinskih pumpi opravdana.

Ukoliko se kupuje košta pet hiljada maraka a mjesечni troškovi koje finansira Zavod zdravstvenog osiguranja između 350 i 400 maraka bez pratećeg inzulina, objašnjava sagovornica. U kantonalnoj bolnici se nadaju da će rebalansom budžeta Zavoda zdravstvenog osiguranja moći još jedan broj djece prevesti na terapiju inzulinskog pumpom u ovoj godini te da će planirana sredstva za inzulinske pumpe i prateće setove u idućoj godini biti znatno veća.

SVEUČILIŠTE „VITEZ“ PREDSTAVILO TRI NOVA STUDIJSKA SMJERA

Sveučilište/Univerzitet „VITEZ“ predstavilo je tri nova studijska smjera na Fakultetima koji djeluju pod okriljem ovo visokoškolske institucije. Predstavljeni su smjerovi Poslovna informatika (Fakultet poslovne ekonomije), Kozmetologija (3+2) i (4+1) (Fakultet zdravstvenih studija) i Sigurnost i kriminalistika kao i Forenzične znanosti (Fakultet pravnih nauka)

Dekanesa Fakulteta poslovne ekonomije, prof. dr. Jamile Jaganjac, objasnila je razloge otvaranja novog smjera Poslovna informatika“:

-Prateći povratne informacije tržišta rada i naših diplomiranih studenata, uočili smo potrebu za obogaćivanjem ponude obrazovnih profila, koji će posjedovati kombinirane kompetencije, znanje i vještine iz oblasti poslovne ekonomije i informacijskih tehnologija koje su sastavni dio poslovanja u svim sektorima. Potražnja za ovim profilom je naročito izražena u bankarskom sektoru, sektoru osiguranja, javnom sektoru, obrazovnom sektoru, ali i svim drugim sektorima u kojima se osvremenjuju poslovni procesi putem IT-a.

Objedinjavanjem informatickih, me-

nadžerskih i poslovno-ekonomskih znanja studentima omogućavamo da odgovore na sve veću potražnju za ovim profilima, ali i da samostalno pokrenu svoje biznise ili vode projekte.- kazala je prof.dr. Jamila Jaganjac.

Briga o zdravlju i izgledu kože postala je sastavni dio života velikog broja, ne samo mlađih, nego cijelokupnog stanovništva. Dekanesa Fakulteta zdravstvenih studija , prof. dr. Amra Džanković Macić, je pojasnila da je upravo to i bio razlog uvođenja novog studijskog smjera Kozmetologija kojim se želi omogućiti studentima da usvoje temeljna znanja koja će im osigurati razumijevanje stručnih sadržaja i usvajanje znanja o funkciji čovjekovog tijela, patološkim i patofiziološkim procesima koji se održavaju na koži, poremećajima hormonske regulacije, upalnim procesima, imunološkim mehanizmima, fizičkim i hemijskim oštećenjima i poremećajima u strukturi i funkciji tkiva, vještina primjene fizikalnih metoda terapije (elektroterapija, termoterapija, krioterapija, hidroterapija, fangoterapija, aktinoterapija) i drugih metoda.

Prof. dr. Hadžib Salkić, dekan Fakulteta informacijskih tehnologija, i prof

dr Vladica Babić prisutne su informirali da je smjer Forenzičke nauke na drugom ciklusu Fakulteta pravnih nauka prvi ovakav studijski program u Bosni i Hercegovini koji će biti nadogradnja velikog broja znanosti kao što je kriminalistika, ekonomija, zdravstvo, informatička znanost Studenti će nakon završetka ovog studijskog programa imati znanja i vještine koje će im osigurati rješavanje i najsloženijih forenzičkih problema.

-Suvremeni uvjeti sveukupnog društvenog, političkog, ekonomskog i pravnog funkcioniranja države zahtijevaju stalno praćenje aktualnih trendova i kretanja na tržištu radu. Tako smo saznali da postoje sve veće potrebe za stručnjacima iz oblasti sigurnosti i kriminalistike. – rekao je dekana Fakulteta pravnih nauka, prof. dr. Ivo Miro Jović.

Fakultet pravnih nauka kroz novi studijski smjer Sigurnost i kriminalistika želi omogućiti studentima najbolju kombinaciju znanja iz sigurnosti i kriminalistike kojom će moći odgovoriti na sve aktualne probleme u funkcioniranju pravnog sustava na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

PRODUŽENI BORAVAK U OŠ "VLADIMIR NAZOR" ZA UČENIKE PRVOG, DRUGOG I TREĆEG RAZREDA

U Osnovnoj školi "Vladimir Nazor" od septembra će biti organizovan produženi boravak za učenike prvog, drugog i trećeg razreda.

Riječ je o pilot projektu koji će se u ovoj školskoj godini, provoditi uz novčanu podršku Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

"Okvirični Zakon o osnovnoj školi na nivou BiH predviđa obavljanje ovog veda odgoja i obrazovanja u osnovnim školama. Budući da škole na našem području nemaju adekvatne uslove mi smo krenuli sa nekom vrstom pilot projekta tako što smo izdvojili blizu 15 hiljada KM iz budžeta ZDK, kako bi se prostor u školi Vladimir Nazor na adekvatan način prilagodio mališanima. Već smo dobili zahtjeve i od ostalih škola, koje sve više pokazuju interes a mišljenja smo da trebamo, zavisno od finansijskih sredstava, opremati i ostale škole na području kantona", kazao je Spahija Kozlić, ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko – dobojskog kantona.

Učenici će tokom boravka sa stručnim osobljem pisati domaću zadaću, učiti i igrati se, te imati priliku u okviru svojih slobodnih aktivnosti kvalitetno provoditi vrijeme.

"Učenicima će biti na raspolaganju dva obroka, a sve aktivnosti će voditi stručna osoba u skladu sa Pravilnikom resornog ministarstva. Na ovaj način, kao škola, olakšat ćemo roditeljima da bezbržno idu na svoje poslove, a omogućiti učenicima život ispunjen različitim sadržajima, koji će povoljno utjecati na razvoj učenikove cjelokupne ličnosti, te individualnih i jedinstvenih potencijala", poručio je Mirnes Varupa, direktor OŠ "Vladimir Nazor".

Cijena produženog boravka u Osnovnoj školi „Vladimir Nazor“ bit će 80 KM, a upis je u toku.

OBOGAĆENI SADRŽAJI "LJETA U BIBLIOTECI"

Već trinaestu godinu krajem juna, zenička Gradska biblioteka počela je manifestaciju „Ljeto u biblioteci“.

Zbog velikog interesa unaprijeđene su radionice, igraonice, kursevi njemačkog i turskog jezika, pa tako polaznici u pet gradskih odjeljenja, pohađaju više časova, i za razliku od prethodnih godina, uz angažovanu po dva predavača.

Predavački kadar do sada, uglavnom se bazirao na volonterskoj osnovi. Haris Abdagić, direktor Gradske biblioteke Zenica, kaže da je ovogodišnje programsko osvježenje zahtijevalo i angažovanje eminentnih imena različitih oblasti, a ta praksa biće i nastavljena.

O tome kako pisati svoj život i prebroditi teška životna iskušenja predavanje je priredila književnica Mediha Selimović. Amra i Amir Mušlalić, bračni par iz Cazina realizovali su radionicu o pokretanju vlastitog biznisa. Zenički književnik Selvedin Avdić, nakon prošlogodišnje radionice „Sedam strahova od čitanja“, ove godine je nastavlja kao slijed, pa je nazvao „Osam strahova od čitanja“.

Veoma posjećeno prošlogodišnje jednosatno predavanje Branislava Maričića, eksperta za brzo čitanje, biće prošireno i unaprijeđeno pa će to biti narednog vikenda dvodnevni seminar sa 20 učesnika i ukupno 16 sati predavanja.

Mladi muzičari doživjeće posebno zadovoljstvo. Adis Zvekić, frontmen Dubioze Kolektiv pripremiće muzičku radionicu na njima svojstven način a „Ljeto u biblioteci“ kako kaže, direktor Abdagić, biće krunisano Festivalom dokumentarnog muzičkog filma, Dokumfestom koji će ponuditi dokumentarne filmove iz čitavog regiona, promocije knjiga i izdavačkih kuća.

Abdagić potvrđuje da je „Ljeto u biblioteci“ postalo, posljednjih godina, i razlogom 500-tinjak novih članova Gradske biblioteke.

DNEVNI CENTAR U OBJEKTU BIVŠEG OBDANIŠTA „KANARINAC“

Dio objekta bivšeg obdaništa Kanarinac u zeničkom naselju Crkvice, trebao bi uskoro biti ustupljen na korištenje Centru za djecu i odrasle sa posebnim potrebama Zeničko dobojskog kantona, na osnovu zaključka sa posljednje sjednice Gradskog vijeća.

Ovaj objekat je u znatnoj mjeri devastiran i većim dijelom nije u funkciji duži niz godina. Sačuvani dio koriste pojedine nevladine organizacije i udruženja, među kojima i Udrženje roditelja djece sa posebnim potrebama „Zvjezda“.

Predsjednik Udrženja, Josip Valentić podsjeća, da je prije pet godina bio potpisani i Memorandum, čak je bilo i zainteresovanih investitora za sanaciju obdaništa, ali je, kako kaže, negdje zapelo. Od tada traje borba da se ovoj ranjivoj kategoriji osiguraju bolji uslovi za radno-okupacionu terapiju i druženje.

Veća grupa zeničke djece sa posebnim potrebama, stariji od 21 godine, kao privremeno rješenje za dnevni centar, koristi neuslovan prostor u zgradi javne ustanove Dom porodica.

Direktorica Centra za djecu i odrasle sa posebnim potrebama, Meldina Ugarak, zahvalna je svim vijećnicima koji su podržali pomenuti zaključak, istakavši da trenutne procjene govore, da bi za sanaciju obdaništa Kanarinac trebalo do 500 hiljada maraka. Ohrabruje spoznaju da osiguranje finansijskih sredstava ne bi trebalo biti veći problem, te da i privredni subjekti iskazuju želju da pomognu realizaciju projekta.

Direktorica Ugarak dodaje, da bi usluge novog dnevнog centra moglo koristiti između 70 i 100 djece sa posebnim potrebama.

NAKON NOGOMETNOG TERENA VLAŠIĆ USKORO DOBIJA MODERNO KLIZALIŠTE I ČETVEROSJEDE

Na Vlašiću je u funkciji nogometni stadion čija je izgradnja trajala protekle dvije godine, a uz projekat podzemnih garaža, koje su operativne od prošle godine, ukupna investicija koja uključuje i tribine, fitness centar, svačionice i pomoćne objekte vrijednost je 4,5 miliona KM. Novi stadion prvi su imali priliku da probaju nogometari NK Travnik i FK Olimpički Sarajevo.

-Kvaliteta podloge na stadionu je FIFA 7 standard, i zadovoljava sve potrebe vrhunskih ekipa za pripreme, ali i za zvanične utakmice. Ovakva vrsta podloge je prva u našem regionu, a njen kvalitet se ogleda u tome što nema granula koje prouzrokuju povrede sportista, te je time puno bezbjednija nego raniji tipovi i modeli ove vrste trave. Već od sredine ovog mjeseca na stadionu su počele pripreme, i naredni mjesec već imamo ispunjene sve kapacitete, a iste ćemo ubuduće popunjavati rezervacijama. – kazao je za CN Live

TV Goran Šarić, jedan od suvlasnika SRC Vlašić.

Važan novitet je mogućnost zaledivanja jednog dijela stadiona zimi, a to je jedan od razloga što su se investitori odlučili za ovu podlogu, te mogućnost da naprave jedno moderno, osvijetljeno klizalište sa svim pratećim sadržajima od iznajmljivanja klizaljki, ugostiteljskog dijela i ostalih sadržaja.

Od ostalih investicija planiranih za ovu godinu, firme

Ozon i SRC Vlašić imaju u planu postaviti moderni četverosjed umjesto sadašnjeg ski lifta Babanovac I i II što bi povećalo kapacitete skijaša za 40 posto na sat. Također se planira zasnježivanje i postavljanje topova na stazu Markovac – Babanovac prema hotelu Pahuljica, koja je trenutno najduža staza na Vlašiću od 2,3 km.

Investiranje u novi stadion je bila najzahtjevnija i najskuplja investicija kad je u pitanju

sportski turizam. Ranijih godina je izgrađena dvorana u hotelu Sunce, uz to imamo dva mala igrališta – košarkaško i rukometno, tako da se s ovim stadionom upotpunjuje ponuda za sportske aktivnosti.

Ozon i SRC Vlašić su posljednjih godina našle zajednički jezik sa Srednjobosanskim kantonom i Općinom Travnik, shvatajući da je zajednički cilj – povećanje broja gostiju i ulaganje u ostale projekte.

DO 10. 08. 2019.

-15%

na kompletan assortiman

Ganik

ZENICA OTVARANJEM STUDIJA DRVOPRERADE POSTAJE CENTAR U BIH

Mašinski fakultet Univerziteta u Zenici za narednu će akademsku godinu upisati i 40 studenata (25 redovnih i 15 samofinansirajućih) na trogodišnji strukovni studij, Odsjek dizajn i tehnologije u drvopreradi, sa kojeg će dolaziti stručnjaci za tu, brzorastuću privrednu granu u srednjoj Bosni i šire.

“Mašinski fakultet je, zbog postojanja infrastrukture i laboratorija, odabran samo kao lokacija na kojem će biti ovaj studij, za koji je program u 99 posto usaglašen sa njemačkim partnerima. Diploma nije mašinski, nego inžinjer drvoprerađe”, napominje profesor Darko Petković, voditelj Odjela drvoprerade i dodaje da će biti angažirani i stručnjaci iz privrede.

Zenica u ovoj oblasti postaje i centar u Bosni i Hercegovini.

“Naš će cilj biti da studenti ne uče samo tehnologije drvoprerade, nego i dizajna, zatim ekonomске i tehnološke stvari sa aspekta proizvodnje. Odnosno, da budu upoznati s ukupnim poslovanjem firme, jer cilj je dobiti inžinjera koji će razumjeti dizajnera te s njim zajedno doći do proizvoda više dodane vrijednosti”, ističe profesor Petković, naglašavajući kako će im od velike koristi biti i nacionalna laboratorijska za ispitivanje proizvoda u drvopreradi koja je smještena u Zenici.

Edukaciju studenata i novi studijski program razvijat će i s inostranim par-

tnerima iz Hanovera, Rozenhajma i Berne, zatim regionalnim partnerima – Šumarskim fakultetom iz Beograda (Odsjek za namještaj) i Šumarskim fakultetom u Sarajevu.

“Naravno, bit će uključeni i kolege sa Arhitektonskog fakulteta i Akademije umjetnosti iz Sarajeva i Banja Luke. Vjerujem da će ovakav, multidisciplinarni pristup u narednim godinama dati izlazne kadrove čije će kompetencije biti značajno veće nego što ih imaju sadašnji diplomanti klasičnih studija”, kaže profesor Petković.

Napominje kako srednje – tehničke škole, koje su osnovane 60-ih i 70-ih godina prošlog vijeka, i dalje imaju vrlo klasična zanimanja, tipa stolar ili tehničar drvoprerade, a i to je samo na dva mesta u Zeničko – dobojskom kantonu, u Tešnju i u Zavidovićima.

“Dominantna radna snaga u našim drvoprerađivačkim firmama su prekvalifikovani gimnazijalci, kuvari, saobraćajni tehničari. Takva situacija nije i u zemljama okruženja, čije se šumsko bogatstvo ne može mjeriti s onim u BiH. Srbija ima 11 škola koje u naslovu imaju dizajn. Hrvatska, isto ima takve škole, a u BiH su dvije takve škole, od kojih nijedna nije eksplicitno posvećena drvetu. Beograd ima srednju tehničku školu Drvo – art, koja postoji 120 godina, a najbliže šuma je tek na 100 kilometara”, pojašnjava Petković.

Zato je, dodaje on, nevjerojatno da se ne vrši transformacija školstva prema djelatnosti koja je jedna od najinteresantnijih u BiH.

“Zašto naša djeca u Tešnju, Zavidovićima, Zenici, Vitezu, Fojnici, ne bi učili, na primjer, dizajn već u srednjoj školi, i onda dolazili na fakultet? Onda bi, sigurno, i benefiti drvoprerađivačkog sektora u BiH bili značajno veći”, kaže Petković.

ZDK će, kao prvi kanton u BiH, najavljuje Petković, vrlo brzo donijeti i Zakon o dualnom obrazovanju, koji će omogućiti da studenti tokom studija i po nekoliko sedmica provode u proizvodnim pogonima.

“Ako budu dominantno studenti iz privrede, spremni smo da nastavni proces organiziramo i u popodnevним satima. Sve da bismo bili najbolji servis firmama”, kaže profesor Petković.

SAMO 17 POSTO DJECE IZ BIH, POHAĐA NEKI VID PREDŠKOLSKOG OBRAZOVANJA

Po učešću djece u predškolskim programima, Bosna i Hercegovina nalazi se na posljednjem mjestu među evropskim zemljama. Oko 17 posto djece, od čega samo oko 2 posto djece iz ugroženih grupa, pohađa neki vid predškolskog obrazovanja.

Centar za poslovnu afirmaciju Zenica još 2015. godine, pokrenuo je projekat „Vrtići za svu djecu“ koji ima za cilj da ukaže na važnost uključenja u sistem subvencioniranja privatnih vrtića, a ne samo državnih ustanova.

“Kroz program vaučerizacije koji se uspješno provodi u svim većim evropskim zemljama, data je mogućnost roditeljima da sami odluče gdje će uložiti novac,

a samim tim bi se jačala i uloga privatnog sektora, koji je ravnopravan partner u sistemu predškolskog odgoja i obrazovanja. Na taj način bi se uvela efikasnost u sistem, te utrostručio broj djece u predškolskom sistemu jer jasno je kako moramo napraviti drastične promjene, da bi mogli značajno unaprijediti broj djece u predškolskom sistemu”, kaže Edo Omerčević, predsjednik Centra za poslovnu afirmaciju Zenica.

Nakon izrade pravne i ekonomski studije svim političkim opcijama prezentovat će se rezultati, te predložiti da izmjene u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju.

KROZ PROJEKAT "DIJASPORA ZA RAZVOJ" POSAO ĆE DOBITI 15 ZENIČANA

Projekat Dijaspora za razvoj je projekat Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Vlade Švicarske, u partnerstvu sa UNDP BiH i IOM BiH.

Grad Zenica u sklopu ovog projekta provodi program obuke kandidata kroz IV ciklusa, a kroz implementaciju lokalne inicijative unaprijeđenja kvaliteta radne snage u metaloprerađivačkom sektoru.

Lokalnim projektom „Podrška zapošljavanju u metaloprerađivačkoj industriji u Gradu Zenici u saradnji sa privrednim subjektima iz dijaspore“ predviđen je transfer

znanja i tehnologija u specijalističkim metalskim zanimanjima. Konačan rezultat projekta treba biti povećanje konkurentnosti nezaposlenih osoba na lokalnom tržištu rada i povećanje stope za-

poslenosti mlade populacije ljudi. U konačnici bi stalno zaposlenje trebalo dobiti 15 najboljih kandidata koji produ obuku za zavarivače i bravare.

Predstavnici kompanije iz dijaspore učestvuju direktno

u kreiranju programa stručne edukacije za metalska zanimanja i njegovom sprovođenju u okviru privatnog preduzeća "Fuel Boss" d.o.o. Zenica. Tokom uspješnog I ciklusa obuke, sedam kandidata je dobilo priliku za novo zaposlenje što i jeste krajnji cilj projekta.

Naime, danas, 26. jula 2019. godine sedam od deset kandidata koji su uspješno prošli I ciklus obuke dobilo je Uvjerenje o završenoj edukaciji, nakon čega je počeo program II ciklusa obuke sa ukupno 10 kandidata.

ŠKOLA "ZDRAVO I SIGURNO LJETO" U OKVIRU ŠKOLE PLIVANJA

Institut za zdravje i sigurnost hrane Zenica (INZ) je, proteklih nekoliko sedmica, u saradnji sa Sportskim društvom Winner Zenica, organizovao svojevrnu "školu unutar škole", za najmlađe Zeničane.

Za sve polaznike škole plivanja, koju je na Gradskim bazenima u Zenici organizovalo društvo "Winner", INZ je priredio zanimljivu školu „Zdravo i sigurno ljeto“, koja se sastojala od više dijelova.

"U sklopu ove škole održane su interaktivne radionice na temu "Oralno zdravlje", "Zaštita od sunca", "Zdrava ishrana", a najmlađi su se, na njima prihvativljiv i zanimljiv način, edukovali o hidrataciji. Svi polaznici su se nakon

treninga plivanja, mogli osježiti sa vodom i svježim voćem, ali i sa trimom INZ-a crtati, vježbati, ali uz zabavu prije svega sticati znanje koje će im biti korisno", ističe dr. spec. Elma Kuduzović, rukovoditeljica Odjeljenja za promociju zdravlja INZ.

Svoj doprinos radionicama INZ-a dao je i Crveni križ Grada Zenica, koji je educirao malene polaznike o prvoj pomoći, naravno na način primijeren njihovom uzrastu.

Svaki polaznik je dobio na poklon zaštitnu kremu, koja će ih do kraja ljeta štititi od negativnog utjecaja sunca, te diplomu za završenu "malu školu".

NAJVEĆI BROJ PRIJAVLJENIH STUDENATA U POSLJEDNJIH 5 GODINA U ZENICI

Zenički Univerzitet u prvom upisnom roku, imao je najveći broj prijavljenih kandidata u posljednjih pet godina. Na osam fakulteta i 28 odsjeka u prvom upisnom roku, prijavljeno je 865 kandidata odnosno 60 posto od planiranog broja.

Najveći interes vladao je za Politehnički fakultet i to na odsjeku softverskog inženjerstva, Medicinski fakultet – oba smjera, Islamski pedagoški fakultet, Ekonomski, Filozofski i Pravni, a nešto manji interes bio je za Metaluriju i Mašinstvo.

Univerzitet u Zenici je prvi akreditovani i jedini reakreditovani Univerzitet u Bosni i Hercegovini.

"Sve veći je interes stranih državljanina koji bi željeli studirati na našem fakultetu pa u narednim godinama moramo početi voditi računa i o tome. Trenutno na listi zainteresovanih stranih državljanina je oko 200, koji bi rado studirali na Islamskom pedagoškom fakultetu", kazao je prof. dr. sc. Enes Hašić, prorektor za nastavu i studentска pitanja Univerziteta u Zenici.

Konkurs za drugi upisni rok će biti otvoren 26. 08. i bit će otvoren do 13. septembra.

KASUMOVIĆ PORUČUJE:

ZENICA ĆE BITI EKOLOŠKI GRAD I NAJPRIVLAČNIJE MJESTO ZA INVESTITORE

Grad Zenica nije naslijedio niti jedan projekt od bivše vlasti. Zenica, koja je četvrti grad po veličini u BiH, bila je veoma zapuštena. Zatekao sam 64 miliona KM vanjskog duga, Grad nije mogao podići kredit, niti dati garanciju. Sa saradnicima sam se "bacio na posao"

"Grad Zenica nije naslijedio niti jedan projekt od bivše vlasti. Zenica, koja je četvrti grad po veličini u BiH, bila je veoma zapuštena. Zatekao sam 64 miliona KM vanjskog duga, Grad nije mogao podići kredit, niti dati garanciju. Sa saradnicima sam se "bacio na posao" i krenuli smo tražiti pomoć od Delegacije EU-a, aplicirali sa projektima, počeli dobijati sredstva, sami radili na planovima kako privući investitore", kazao je na početku razgovora za Faktor gradonačelnik Zenice Fuad Kasumović.

Kasumović podsjeća da su prije nekoliko godina Zenicom harali čopori pasa latalica, koji su "napadali građane. Zatekao je, kaže, oko 2,1 milion KM sudskih presuda, koje su po osnovu tužbi zbog napada pasa latalica dobili Zeničani.

"Riješili smo to u skladu sa državnim zakonom, i na evropski način. Otvoren je azil, psi su uklonjeni sa ulica. Imamo ugovor sa njemačkom firmom Alba, koja je otvorila higijenski servis i azil. Na besplatnu telefonsku liniju građani prijave pse latalice, i oni ih odmah uklone sa ulica. Nažalost, imamo problem da iz drugih gradova ponekad dovezu čopore i puste ih ovdje u Zenici, ali ljudi iz Albe brzo reagiraju" pojašnjava nam Kasumović, napominjući da je sve odštete zbog ujeda pasa isplatio građanima.

Zenica je, kaže Kasumović, bila ostavljena i bez grijanja. Zeničani su se smrzvali u svojim stanovima na -24 stepena Celzijusa.

"Kao gradonačelnik, ne mogu uraditi nikakav kapitalni projekat jer se ne mogu zadržavati kreditno. I pored toga uspio sam rješiti grijanje. Koštat će 110 miliona KM, i u 2020. godini Zenica će dobiti ekološko grijanje. Sada se u Zenici potroši oko 200.000 tona uglja, koncentracija SO₂ je ogromna. Kada krenemo sa novim sistemom grijanja, ni jedna tona uglja u Zenici se neće trošiti. Zimi će se grad grijati, a ljeti proizvoditi struju, i imat ćemo 90 posto smanjenje emisije štetnih gasova. Garant kredita za realizaciju ovog projekta je Mittal, što je EBRD (Evropska banka za obnovu i razvoj) prihvatio. Napravio sam joint venture kompaniju, gdje je 50 posto vlasnik Mittal, 15 posto Finski fond, odnosno Vlada, 15 posto finska kom-

panija koja pravi najbolje kotlove na svijetu i 20 posto Grad Zenica. Osnivački ulog je bio 5 miliona KM, što sam osigurao iz budžeta. Prvi kotao treba stići iz Finske u Zenicu već 1. augusta. Međutim, naišli smo na problem dozvola, koje nam trebaju dati ZDK i Federacija. Što se mene tiče, to je završeno, i na zadovoljstvo svih građana Zenice u narednoj godini imat ćemo ekološko grijanje", navodi Kasumović.

Dodaje da je prvi u državi organizirao zajednička naplatna mjesta za komunalne usluge u svakom dijelu grada, što je donijelo milione KM uštede građanima, koji više ne plaćaju nikakvu proviziju.

Da bi građanima omogućio jeftiniji i lakši život, u sve mjesne zajednice, kaže zenički gradonačelnik, uveo je besplatan Wi-Fi.

"Čak i u mjesnim zajednicama udaljenim 40 kilometara od grada. Oni su odabrali lokacije gdje će to biti, i u krugu od 500 metara imaju besplatan internet" – kaže Kasumović.

Do sada je, navodi nam, uradio oko 80 projekata uređenja cesta u vrijednosti od 8,5 miliona KM, kako bi ljudi koji žive na selu imali bolju putnu komunikaciju sa gradom. Grad Zenica ima oko 400 kilometara cesta za održavanje, i gradonačelnik Kasumović ističe da do kraja mandata ima plan da poveže sva sela.

Kao veliki problem, koji je i u cijeloj BiH, ističe nezaposlenost.

"Kao bivši privrednik, poduzeo sam set raznih mjera da privučem investitore u Zenicu. Nakon 12 mjeseci mandata, dobio sam BFC certifikat, što znači da je Grad Zenica prijateljski nastrojen prema investicijama. Već treću godinu iz budžeta izdvajamo poticaje privredi, blizu 4 miliona KM bespovratnih sredstava. U poslovnoj zoni koju sam napravio, svaki privrednik koji dođe dobija besplatno prostor ili po marku da plaća. Oni

koji uspiju, dajemo im kompletnu infrastrukturu u poslovnoj zoni, po najpovoljnijoj cijeni. Također, ko odluči investirati u Zenici, može podići beskamatne kredite u banci. Pored toga, za pokretanje prvog biznisa dajemo određeni iznos novca, ovisno o kakvom se projektu radi. Prije nekoliko dana, raspisao sam tender za prodaju zemljišta. Placeve je kupilo 17 firmi, i pravit će se 17 malih fabrika koje će zaposliti ljudi. Do sada je u 20-ak firmi koje već rade u poslovnoj zoni zaposleno oko 1.000 ljudi, a nema nijednog dimnjaka, nema nijednog zagadivača. Sve fabrike koje će se otvarati su ekološki čiste i to je uvjet da uđu u biznis", napominje Kasumović.

Privrednici su Gradu Zenici do sada plaćali obaveznu KGZ (komunalnu naknadu za građevinsko zemljište). Na godišnjem nivou u budžet se slijevalo oko četiri miliona KM po tom osnovu.

"Međutim, na štetu budžeta Grada, ali sa druge strane ipak dobijemo puno više, ukinuo sam tu taksu. Jer ona se ne plaća u Vitezu, i onda je normalno da će privrednici ići tamo, a ne u Zenicu. Sve je to u sklopu BFC certifikata", kaže Kasumović.

Osnovao je i firmu Zenica gas, te je plan da osim Toplana koje će zagrijavati stanove Zeničana, omogući i grijanje na plin, kako bi se zabranilo loženje uglja u gradu. Rade se i podzemni kontejneri, i oko 80 posto grada je već pokriveno.

Navodi i kako je uz pomoć evropskih stručnjaka proveo "giljotinu propisa", čime je olakšao procedure i smanjio namete građanima i privrednicima. Ovim potezom smanjeni su prihodi u budžet za 4,5 miliona KM, ali će se pojašnjava nam, isplatiti vrlo brzo jer će se otvarati nova radna mjesta.

Iz gradskog budžeta izdvajaju se i poticaji za poljoprivredu. Malinari, pčelari, proizvođači mlijeka i drugi godišnje dobiju oko 750.000 KM poticaja, čime se veliki broj ljudi zadržao na selu da živi i radi.

Nekada "siva" Zenica, danas je "šareni" grad, i to sve zahvaljujući projektu utopljavanja zgrada.

"Sa stanarima sam postigao dogovor, 50 posto daje Grad, a 50 posto oni. Mijenju se boje zgrada, ljepeša je slika grada. Do sada je urađeno oko 19 utopljavanja zgrada, uz javne ustanove koje radi sam Grad. Probudio sam i kulturni život Zenice. Organizujemo Summer fest, tako da dijaspora koja dolazi i mladi ljudi ne moraju ići u druge gradove da bi se zabavili, nego ostaju ovdje" – kaže nam gradonačelnik Zenice.

kristal[®]
Vaš svijet stakla

STAKLENE TUŠ KABINE

Poslovni centar 96, 72250 Vitez - Bosna i Hercegovina
+387 30 717 733 - www.kristal.eu - info@kristal.eu

"ALBA ZENICA" NASTAVLJA DUGOROČNU SARADNJU U OBLASTI PRUŽANJA KOMUNALNIH USLUGA

JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO FORMULA USPJEHA ZA PROŠLE DVije DECENIJE

"ALBA Zenica" d.o.o. Zenica osnovano je 21.08.1998. godine kao društvo za uklanjanje otpada i reciklažu s poslovniim sjedištem u Zenici na adresi u ulici Sarajevska bb, a s praktičnim radom počelo je 01.05.1999. godine. Ovo Društvo su osnovali ALBA Group, Općina Zenica i JP Komrad. Međutim, nakon što je JP Komrad uslo u proces privatizacije, osnivačka struktura "ALBA Zenica" d.o.o. Zenica se mijenjala, na način da su dva ostala osnivača ALBA Grup i Općina Zenica otkupila udio JP Komrad i sadašnja vlasnička struktura "ALBA Zenica" d.o.o. Zenica se dijeli na ALBA Group 75 % učešća u osnovnom kapitalu i Grad Zenica 25% učešća. Od dana osnivanja, do danas Društvo se postepeno razvijalo i proširivalo, tako da pored upravne zgrade i reiklažnog dvorišta u našem Gradu, Društvo posjeduje poslovnu jedinicu u Gradu Sarajevu, koja posluje od 2013. godine, a trenutno

se provode i aktivnosti vezane za registraciju i otvaranje poslovnice u Općini Tešanj;

"ALBA Zenica" d.o.o. Zenica od svog osnivanja bavi se pružanjem usluga iz slijedećih djelatnosti:

- prikupljanja, odvoza čvrstog komunalnog otpada i kabastog otpada iz stambenih objekata i poslovnih prostora na cijeloj teritoriji Grad Zenica na dalji tretman i deponiranje;
- uređenja i održavanja zelenih površina, parkova i rekreacionih površina;
- mašinskog i ručnog čišćenja i pranja gradskih ulica i drugih javnih saobraćajnih površina u užem gradskom području;
- održavanja zimske službe na gradskim ulicama;
- odvojenog prikupljanja, otkupa, transporta i prodaje iskoristivih (rekiklažnih) materijala, a

- od 2017. godine ovo Društvo je zaključkom Gradnačelnika, imenovano za upravitelja skloništa za životinje;

Djelujući punih 20 godina i pružanjem predmetnih usluga, s pravom ističemo da je ovo preuzeće u značajnoj mjeri doprinjelo unapređenju estetske slike grada, a provođenjem različitih projekata i do povećanja svijesti o značaju očuvanja i zaštite okoline odnosno prirodnih bogatstava.

Obzirom na strukturu vlasničkih udjela, ovo preuzeće predstavlja očigledan primjer javno – privatnog partnerstva i s tim u vezi s ponosom ističemo da odnos javno – privatnog partnerstva predstavlja jedan od ključnih osnova našeg dugogodišnjeg uspješnog poslovanja, te se iskreno nadamo da će se uspješena poslovna saradnja po posnovu javno – privatnog partnerstva nastaviti i kroz novi ugovor i nove projekte koji slijede.

U konkretnom slučaju, privatni partner je u odnosu javno – privatnog partnerstva od samih početaka na osnovama povjerenja i lojalnosti preuzimao veliki dio rizika kroz provođenje i finansiranje različitih projekata koristeći privatne resurse, tehničko – tehnološka znanja i dostignuća, a sve u svrhu unapređenja obavljanja gore navedenih djelatnosti. Od značajnijih projekata, finansiranih u najvećoj mjeri od strane privatnog partnera izdvajali bi izf+gradnju reciklažnog dvorišta sa instaliranim postrojenjem z uništavanje animalnog i medicinskog otpada, izgradnja pretvarne stanice, hale za iskoristive materijale, itd.

Osnovne značajke novog ugovora su:

- razvoj savremenog sistema upravljanja čvrstim otpadom
- uspostava odvojenog prikupljanja različitih vrsta komunalnog otpada
- smanjenje količine komunalnog otpada koji se deponuje na Regionalnoj deponiji Moščanica (RDM) uspostavom centra za upravljanje otpadom ;
- prerada komunalnog otpada (proizvodnja goriva iz otpada RDF/ SRF)
- proširenje obuhvata organiziranog prikupljanja komunalnog otpada na cijelu teritoriju Grada Zenica
- proširenje obima komunalnih usluga za Grad Zenica.)

Pobrojane značajke za cilj imaju podizanje standarda upravljanja komunalnim otpadom Grada Zenica, približavanju zahtjevima EU, kao i rastu i poboljšanju rezultata poslovanja zajedničkog preduzeća.

Novim ugovorom je predviđeno da će Grad Zenica preuzeti obavezu plaćanja cijene za usluge prikupljanja , odvoza i deponovanja komunalnog otpada za domaćinstva koja su u stanju socijalne potrebe, da se trajanje ugovora ograničava na pet godina u slučaju neispunjena postavljenih pretpostavki uspješne dugoročne saradnje od strane privatnog partnera, uspostava pretovarnih stanica;

Jedan od osnovnih pretpostavki pruženja dugoročne saradnje a ujedno i specifični cilj ugovora je uspostava

savremenog centra za upravljanje otpadom, kojim će proces konačnog zbrinjavanja otpada biti zaokružen, gdje bi se kompletan komunalni otpad pre-rađivao i dodatno iskorištavao. Od pre-rađenog otpada bi se proizvodilo gorivo (proizvodnja RDF i SRF) ili sirovine koje bi se plasirale na tržište. Prva faza izgradnje centra je uspostava sortirnice i mehaničke faze prerade komunalnog otpada gdje bi se cca 55% komunalnog otpada sortiralo i prerađivalo u energetsko gorivo u roku od 36 mjeseci nakon potpisa ugovora. Druga faza izgradnje centra je uspostava i biološke prerade komunalnog otpada i proizvodnja energetskog goriva u roku od najviše deset godina nakon potpisa ugovora, čime će se obezbijediti da se kompletan sakupljeni komunalni otpad prerađuje uključujući i biološku komponentu komunalnog otpada. Na taj način će biti omogućeno da se cca 5% ukupno prikupljenog otpada koji se ne može prerađiti deponuje na postojećoj sanitarnoj Regionalnoj deponiji Moščanica, čime

će se deficitarni prostorni resurs na postojećoj deponiji maximalno sačuvati i produžiti će se korištenje postojeće sanitarne deponije.

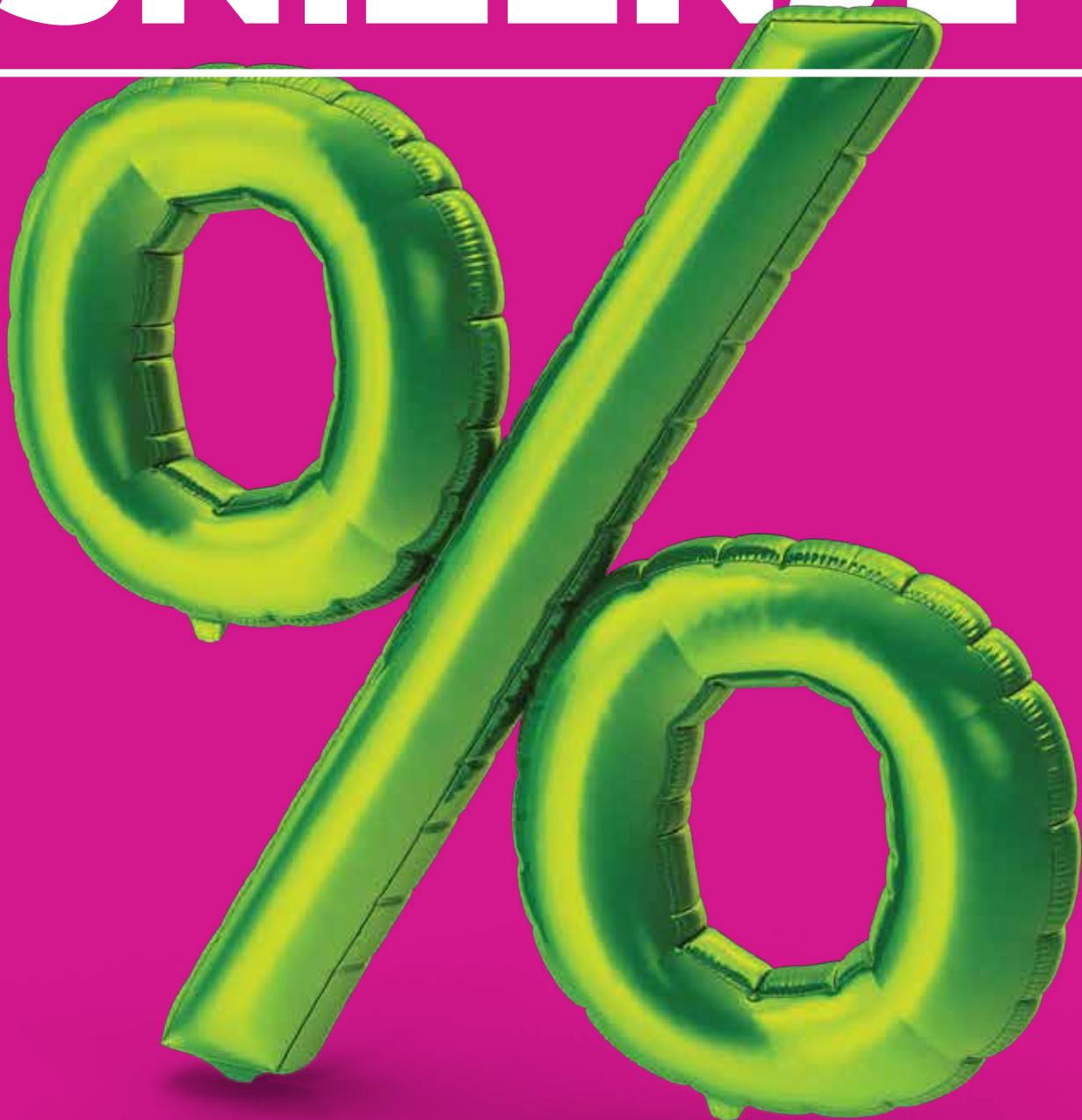
Kao i proteklih godina, prioritet našeg preduzeća predstavljat će fokusiranje na naše korisnike usluga. Mi kao preduzeće shvatamo da do produženja ovog Ugovora ne bi došlo da ne postoji uzajamni odnos dobre saradnje između "ALBA Zenica" d.o.o. Zenica i naših korisnika usluga, a čiji krajnji rezultat predstavlja zadovoljstvo za pružene usluge.

Shvatamo i da se u svijetu mnoge stvari mijenjaju, postavljaju se drugačiji, viši standardi, te će i ovo preduzeće nastojati da nove standarde prati i ostvari . Dakle, zadovoljstvo korisnika te kvalitet naših usluga će kao i do sada ostati prioritet u dalnjem poslovanju.

U pogledu cijena komunalnih usluga za građane, ističemo da se iste u skorije vrijeme neće mijenjati. Međutim, u pogledu trenutnih cijena koje naši građani plaćaju za usluge prikupljanja, odvoza i deponovanja komunalnog otpada ističemo da su cijene prema građanima zadnji put mijenjane 2008. godine, a naknada za kabasti otpad je uvedena je 2013. godine. Također, napominjemo da je dio naknade koju građani plaćaju uračunata i naknada za deponovanje otpada, a koja naknada predstavlja prohod Budžeta Grada Zenica. Uporedbom cijena s drugim većim gradovima BiH (Sarajevom, Mostarom, Banja Lukom, Tuzlom) proizilazi da je naknada koju građani Grada Zenica plaćaju za predmetne usluge najpovoljnija u odnosu na naknadu s upoređenim gradovima.

SEZONSKO SNIŽENJE

PRODAJNI CENTRI FIS
15.07.-15.08.2019.

Izdvajamo iz akcijske ponude!

Ponuda važi do 11.08.2019.

SMART TV LED SAMSUNG
UE50NU7022KXXH
- LED, 4K, Smart TV, Wi-Fi, UHD Engine, PQI 1300, HDR, Mega Contrast, PurColor, UHD Dimming, Dolby Digital Plus, DVB-T2C, 2x HDMI, USB

**na odjelu
namještaja**

Ugradbeni set

art.: BSC22120-Pećnica BIC22100X :Volumen pećnice: 77 lit, 4 funkcije pečenja, Mehaničko upravljanje,Električni grill, + ploča HIC64401 :Staklokeramička ploča, 4 zone: Kontrole na dodir GRATIS BEKO NAPA CTB6407X

Perilica rublja
art: WM-FF10044W
- energetska klasa A++
- kapacitet pranja: 6 kg
-(VxŠxD): 80x60x52,7 cm
-brzi obrtaja 1000/m

Bebi ljljaka
art.: 8073
-električna,
adapter,
baterije,
dajinski
-dodatatna
boja:roza

Bebi hranilica
art.: 8683
-plava i crvena

Trpezarijski stol Merkur
• dimenzije:160x90cm
• materijal:bukva
• boja:natur, sv.hrast

349,00
409,00

Klizni ormari Daly
• dimenzije:(š)205x(d)61,3(v)215cm
• materijal:iveral
• boja:bijela

399,00
499,00

Trpezarijska stolica Tea
• dimenzije:(v)85x(d)43x(š)42cm
• materijal:bukva/eko koža
• boja:natur,wenge

69,00
82,00

Krevet Leon
• dimenzije:(d)200x(š)160cm
• materijal:bukva
• boja:natur, tamni hrast

256,00
294,00

329,00
369,00

Kuhinja leona 1
• donji elem:(š)200x(d)60x(v)85cm
• gornji elem:(š)200x(d)30x(v)72cm
• materijal:iveral
• boja:korpus bijela

„TRAVNIČKE VEČERI“ ZANIMLJIVIM SADRŽAJIMA OKUPILE HILJADE TRAVNIČANA

Manifestacija „Travničke večeri“ koju već nekoliko godina uspješno organizira Centar za kulturu Općine Travnik i ove godine je uspjela je brojnim zanimljivim sadržajima na više lokacija okupiti na hiljade Travničana i gostiju iz susjednih općina.

Trinaesto izdanje manifestacije koje je otvorio načelnik Admir Hadžiemrić, tokom mjesec dana ponudilo je 20 različitih sadržaja za sve uzraste.

Govoreći o značaju manifestacije, načelnik općine Travnik Admir Hadžiemrić kazao je da s bogatim programom ona poprima festivalski karakter.

– Ova manifestacija već je prerasla u jedan vid festi-

vala i moramo i dalje raditi kako bi, u budućnosti, imala i šire razmjere – kazao je Hadžiemrić.

Jedan od sadržaja koji je pobudio najveću pažnju sva-

kako je koncert poplarnog benda Divanhana koji je i ovaj puta oduševio ljubitelja sevdaha svojim posebnim izvedbama ovih tradicionalnih pjesma. Kao gosti kon-

certa nastupili su članovi travničkog benda Mustra Orchestra.

I ove godine u sklopu „Travničkih večeri“ održana je smotra folklora.

7. IZVIĐAČKI INTERETNIČKI KAMP

U Izviđačkom centru Boračko jezero u srijedu je na svečan način otvoren 7. Izviđački interetnički kamp pod nazivom "Jednostavno prijatelji". Grad Zenica ponosan je na Savez izviđača Grada Zenica koji je zajedno sa prijateljima iz Prijedora i uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini glavni nosilac ovog jedinstvenog projekta.

Interetnički kamp na kojem na kojem osim djece i omladine iz našeg grada učestvuju izviđači i planinke iz Prijedora, Sarajeva, Beograda, Bajine Bašte, Niša, Prijeopolja, Osijeka i Herceg Novog okupio je 310 učesnika.

"Kada smo 2012. godine krenuli s kampom pod nazivom "Jednostavno izviđaštvo", sada smo došli do toga da smo "Jednostavno prijatelji". I, stvarno, poslije osam godina mukotrpнog rada i pored svega što smo se morali boriti sa nekim drugim problemima, koje nam donosi svakodnevni život, mislim da smo uspjeli i da smo postali jednostav-

no prijatelji", kaže Edin Šarić, predsjednik Saveza izviđača Grada Zenica.

Ataše za kulturu i obrazovanje u Ambasadi SAD-a u BiH Holly Zardus prilikom svečanog otvorenja Interetničkog kampa istakla je kako je ovo i najvažnija aktivnost koju u kontinuitetu podržavaju u Ambasadi SAD.

Otvorjanje Interetničkog kampa pod nazivom "Jednostavno prijatelji" bilo je idealna prilika i za svečano puštanje u rad solarnih panela postavljenih na krovu objekta u izviđačkom kampu. Riječ je o projektu "Solarni most" koji se provodi u okviru Programa globalnog razvoja za razdoblje do 2030. godine (Agenda 2030), a pored značajne uštede energije cilj je i podizanje svijesti mladih ljudi

o značaju obnovljivih izvora energije.

Prema protokolun kojeg su u septembru prošle godine potpisali zamjenica gradonačelnika Gelsenkirchena Martina Rudowitz i gradonačelnik Zenice Fuad Kasumović, bratski njemački grad

donirao je Gradu Zenica 15 solarnih panela sa pratećom opremom, a koji su na korištenje predati Savezu izviđača Grada Zenica.

„Zahvaljujemo se gradskim upravama Zenice i Gelsenkirchenu koje su našu organizaciju prepoznale kao ekološki osještenu i uključili nas u realizaciju i implementaciju projekta „aGEnda 21“ čime su nam omogućili da naš centar na Boračkom jezeru bude među prvim centrima za mlade sa izvorima obnovljive energije. Raduje nas što se za ovaj projekat vežu nove ideje koje bi trebale biti nastavak stvaranja boljih uslova za zeničke izviđače i uopšte mlade našeg grada“, kaže Edin Šarić, predsjednik Saveza izviđača grada Zenica.

Zenička pop – rock grupa, Nemoguće vruće je večeras, pred svojom publikom, sjajnim koncertom zatvorila i petu festivalsku noć Zenica Summer Fest 2019.

Zenička publika je i večeras, u velikom broju, pjevala najveće hitove ovog benda, a kako kaže frontmen grupe Nemoguće vruće, Branislav Lovrić, posebno ga raduje dolazak mlade publike, što je večeras itekako bio slučaj.

“To je ljestvica onoga što mi radimo, muzika ima svoju univerzalnu vrijednost, univerzalne poruke o ljubavi, emocijama, dodiruje sve generacije, kako starije tako i mlađe, i zaista volimo što nas slušaju sve generacije”, poručio je Lovrić.

Oni stariji su se prisjećali svojih mlađih dana, prvih ljubavi i razočarenja, dok je pred mlađom publikom zadatak da nauče šta znače stihovi ovih pjesama.

“Atmosfera je odlična. Večeras smo ovdje jer je ovo muzika naše mladosti, upravo na ovom mjestu, uz ovu muziku smo se upoznavali, počinjali zabavljati. Zadovoljni smo ovogodišnjim projektom Zenica Summer Fest, ima puno zanimljivog sadržaja, sve je super i jedva čekamo da vidimo još ovakvih sadržaja”, izjavila je jedna od naših sugrađanki.

KORISNI SAVJETI:

KAKO NA PUT SA MALIM DJETETOM?

**PRVI PUT TREBA DA SE UPUTITE NA
PUT SA BEBOM?****NEKE STVARI MORATE DA ZNATE
PRIJE NEGO ŠTO KRENETE...**

Roditelji se često pitaju da li i kako sa malom djecom na more?! Iskustva drugih govore da i sa malom djecom roditelji mogu relativno lako da se pripreme za ljetovanje, kao i da uživaju u odmoru. Pri organizaciji ljetovanja sa djecom, roditelji moraju da razmišljaju o datumu kada će otići na more, o mjestu u koje će ići, o prevoznom sredstvu, tipu smještaja, kao i o vremenu koje će provesti na plaži. U punoj sezoni možete очekivati velike vrućine, gužve, a i aranžmani su skuplji nego u pred i podsezoni. Sa druge strane, vjerovatnoća da u toku ljetovanja imate veći broj kišnih dana je manja. Aranžmani u predsezoni (maj i početak juna) i podsezoni (kraj avgusta i septembar) su jeftiniji od pune sezone i nema velikih gužvi, ali se može desiti da zbog nestabilnog vremena više dana provedete u sobi nego na plaži.

PREDSEZONA I PODSEZONA

U maju i početkom juna može se desiti da more bude hladno za mališane, naročito ako je destinacija sjevernije i ako je u prethodnom periodu bilo kiše. Sa druge strane u podsezoni je more toplije, ali su kraći dani, pa će i boravak na plaži biti kraći. Za roditelje sa djecom do sedam godina najbolji period za ljetovanje je prva polovina juna, jer su jutarnje temperature prijatnije i mališani mogu boraviti na plaži do 10-11 časova i kasnije poslije 17 časova, što i preporučuju ljekari. Djeci bi trebalo da zaštitite glavu kačketom ili šeširicom, kao i da koristite sredstvo za zastitu od sunca sa odgovarajućim zaštitnim faktorom. Takođe, važno je da plaža bude blizu smještaja (ukoliko djecu kolicima vodite na plažu), a bitno je i da pri ulasku u more bude duži pličak i da se postepeno prelazi u dubinu.

PRVO KUPANJE

Roditelji bi posebnu pažnju morali da obrate na odnos djeteta prema vodi (ako ranije nisu imali sličnog iskustva), jer može se desiti da se mališan uplaši i da umjesto brčkanja, ljeti provedete šetajući po okolini. Svakako dijete ne treba na silu tjerati u vodu, jer se može postići kontraefekat. Najbolje je lagano privikavanje, prvo samo šetnja po pličaku, a onda će se dijete samo polako opuštati i željeće da uđe u vodu. Nije loše ni da ako vidite drugu djecu koja se brčkaju priđete i pustite

dijete da to posmatra, možda se ohrabri i poželi da i samo uđe u vodu (obavezno nabavite djetetu i jedne gumene sandalice). Ako ni to ne uspije, strpite se, sljedeće godine će biti bolje, nikako na silu nemojte ga tjerati da ulazi u vodu. Osmislite neku igru, skupljanja kamenčića u pličaku ili školjki kako bi dijete samo prišlo vodi. Stalna pažnja roditelja je neophodna, jer čak iako je ulazak u vodu postepen, dovoljno je da jedan talas zapljesne malo dijete, pa da ono do kraja ljetovanja odbija odlazak na plažu. Kada birate odredište, morate razmišljati i o smještaju koji bi morao biti bliže plaži, jer ćete imati značajno više rezervi za ljenčarenje na toploj sunču, a nije isključeno ni da neko od djece poželi igračku koja je ostala u sobi pa morate nekoliko puta da idete od sobe do plaže. Ponesite dosta vode i osvježavajućih napitaka, voća i grickalica kako bi djeci bio što prijatniji boravak na plaži.

NE ZABORAVITE IGRAČKE

Mala djeca obično spavaju popodne i tu ne bi trebalo da bude problema, jer će ih kupanje i sunce dodatno umoriti, ali ako ipak mališan odbija popodnevnu dremku ne zaboravite da ponesete ono čime voli da se zanima, kako bi vam najtoplji dio dana bio prijatan. (Ako imate laptop možete ponijeti dječije omiljene crtače, pa će se makar odmoriti gledajući ih (a možda i zaspiti), a vi ćete moći da pripremite popodnevnu užinu).

NA ŠTA OBRATITI PAŽNJU PRILIKOM IZBORA HOTELA

Ako su djeca uzrasta do dvije godine i roditelji im pripremaju obroke bolje ići u smještaj gdje je omogućena priprema hrane. Najbolje je hranu pripremati uveče dok djeca spavaju. U mnogim hotelima djeca do dvije godine borave gratis, sto može biti povoljno finansijski, ali svakako treba smisliti kako spremiti hranu za svoje mališane, jer mnoga djeca ne vole hotelsku hranu. Za malu djecu svakako treba ponijeti dosta garderobe kako ljetnje (da vam se odmor ne pretvoriti u pranje veša) tako i jesenje, a treba se rasipati i da li u smještaju koji želite da iznajmите postoje krevetići ili slični dječiji rezervi. Sa starijom djecom moguće je otići u hotele, ali tu treba razmišljati i o drugim sadržajima osim plaže, kao što su zabavni parkovi, ringispili, tramboline, mini klub...

Bajram Šerif Mubarek Olsun

gradonačelnik
Fuad Kasumović

ZENICA
GRAD

RADIONICA "ORALNA I LIČNA HIGIJENA" U VRTIĆIMA ZDK

Služba za školsku higijenu Instituta za zdravlje i sigurnost hrane proteklih mjeseci je provela organiziranu edukaciju u obliku radionica za djecu u svim javnim i privatnim predškolskim ustanovama u ZDK.

Edukacija "Oralna i lična higijena" je provođena u prostorijama predškolskih ustanova u jedanaest općina ZDK (jedino općina Olovo u ZDK nema registrovane vrtiće). Bilo je obuhvaćeno ukupno 40 predškolskih ustanova, a na radionicama je učestvovalo 890 mališana.

Svi mali učesnici su dobili četkicu za zube i diplomu „Zubić vile“, donaciju distributera četkica za zube „Curaprox“.

Istovremeno je provedena i organizirana edukacija iz prve pomoći za osoblje u svim javnim i privatnim predškolskim ustanovama u ZDK s ciljem povećanja sigurnosti u vrtićima. Obuku je prošlo 211 zaposlenica i zaposlenika u svih 40 privatnih i javnih predškolskih ustanova.

ZVUCI ROCK'N'ROLLA ODJEKIVALI VRANDUKOM

Zenički rock bendovi su u okviru četvrte festivalske noći Zenica Summer Festa 2019. održali tradicionalnu manifestaciju "Noć Rock'n'rolla" na Tvrđavi u Vranduku.

Kao i svake godine, ljubitelji žive rock svirke, okupili su se i uživali u najvećim hitovima ovog svevremenskog muzičkog pravca. Pored iskusnih uživalaca ove muzike, raduje činjenica da će mladi naraštaj, sigurno očuvati tradiciju i rock'n' roll njegovati onako kako i zaslužuje.

"Ko ne dođe ovdje propušta jednu neobičnu rokersku priču. Rock up bend iz Zenice koji sviraju hard rock na repertoaru imaju svoje autorske pjesme. Taxi bend će također svirati svoje autorske pjesme iz 1980-tih godina", poručio je Nisvet Abdulovic, organizator Noći r'n'r na Tvrđavi Vranduk.

"10 godina postojanja Noći r'n'r Vranduk. Prvi u bh. događaj ovakvog tipa. Večeras se širi zvuk rocka među zidovima tvrđave Vranduk. R'n'r nije samo muzika, nego čitav život", dodao je Valenta Ivica zvani Bulaja.

"Lijepa je stvar što imamo dosta mlađih bendova i izvođača. Sviramo naše stvari, stare po 40 godina", kazao je Saša Domuz iz Taxi benda.

Sportsko – edukativna manifestacija za mlade "Dobra strana ulice" koja je sastavni dio projekta "Ulični basket Mokušnice" otvorena je na košarkaškom poligonu u naselju Mokušnice. Na ovo-godišnjem turniru UBM 3 x 3 učestvuje više od 30 ekipa iz Zenice i susjednih gradova.

"Na dobroj strani ulice ugostiti ćemo više stotina mališana iz Zenice i okoline. Druženje i razvoj ljubavi prema sportu

prevashodni je cilj ovog projekta u kojem i ove godine imamo veliku podršku Gradske uprave, gradonačelnika Fuada Kasumovića, kao i NATO štaba u BiH", kaže Adi Mujkanović, predsjednik Udrženja za sport i kulturu ZOP Zenica.

Kako je tokom pozdravnog govora na oduševljenje okupljenih, a posebno najmladih sugrađana obećao gradačelnik Zenice, Grad Zenica podržat će svaki projekat čiji je cilj okupljanje

djece i omladine i njihovo bavljenje sportom.

"Zenica je ovih dana grad mladosti i grad susretanja ljudi. Ulični basket Mokušnice jedan je od programa koji našem gradu daje dušu i prisustvo ovako velikog broja djece i omladine je ono što nam svima daje snagu da radimo još više na stvaranju boljih uslova za život u našoj Zenici", između ostalog kazao je Fuad Kasumović, gradonačelnik Zenice.

EFIM MURATOVIĆ POJEDNIK 5. MEĐUNARODNOG ŠAHOVSKOG TURNIRA TRAVNIK – OPEN

Majstor FIDE Efim Muratović pobjednik je 5. Međunarodnog šahovskog turnira Travnik-Open 2019 – BH Telecom, koji je održan u Travniku. Drugo mjesto pripalo je mostarskom IM Atifu Dumporu, koji je nakon zlata iz prošle, te bronce iz 2017. godine, tako upotpunio zbirku medalja iz Travnika. Jednak broj poena kao Dumpor (5,5) imala su i dva jaka igrača iz Tuzle, Enes Trumić i FM Sabahudin Buljubašić.

Listu igrača sa 5,0 poena predvodi najbolji travnički šahista NM Smail Dautović, koga slijede dvojica mladih igrača, Marko Lišović i Leon Bojo, koji predstavljaju budućnost bosanskog šaha.

Osmo mjesto zauzeo je donjovakufski IM Damir Šutković sa 4,5 poena, koji je sigurno imao i veće ambicije. Zahvaljujući specijalnim nagradama, devetu redovnu nagradu je osvojio FM Željko Simić, a desetu Adnan Sitnić.

Specijalne nagrade u rejting grupi 0-1999 pripale su Adinu Tatareviću, Amiru Čehiću i domaćem predstavniku Amiru Gapi, dok su u grupi 2000-2199 najuspješniji bili Ermin Sinanović, Vahdet Patković i Predrag Barišić.

Najbolja šahistkinja je Jelena Tomić, kadet Sanjin Čulum, a član ŠK Travnik van redovnih nagrada Ivan Rajić.

Iz Šahovskog kluba Travnik, koji je i ove godine bio uspješan organizator, ovom prilikom su se zahvalili Vahidinu Omanoviću, koji je donirao 10 knjiga za mlade šahiste, te na kraju pohvalili odličnu igru koju su prikazali mladi šahisti Škole šaha ŠK Travnik, Mijo Kovač, Mehmed Topoljak, Nejla Čaušević, Sajra Dedić, Miralem i Lamija Ganić koji su iskoristili ovu veliku priliku da demonstriraju naučeno.

TENISERI I TENISERKE IZ BIH NA EUROPSKIM JUNIORSKIM PRVENSTVIMA

U ponedjeljak 22. jula u organizaciji Tennis Europe počinju juniorska prvenstva koja će se održavati do 28. jula istovremeno u tri različite zemlje, a okupit će oko 450 mladih europskih tenisera i teniserki. Bosna i Hercegovina će imati svoje predstavnike u svim kategorijama:

Rania Musić, Anastasija Ignjatić, Edin Mulalić i Amar Kolić će u kategoriji do 14 godina igrati u češkom Mostu.

Sara Mikača, Ena Baltić, Jovan Sinadinović i Vanja Hodžić putuju u Rusiju, gdje će se u Nacionalnom teniskom centru u Moskvi odvijati mečevi najboljih u kategoriji do 16 godina. Maja

Dodik, Amila Jusufbegović, Nemanja Malešević i Luka Puljić predstavljat će BiH u švicarskom gradu Klosters na prvenstvu za tenisere i teniserke do 18 godina.

Europska juniorska prvenstva u tenisu održavaju se od 1976. godine, a svaka zemlja članica asocijacije Tennis Eu-

rope nominira po dvije juniorke i juniora u tri dobne kategorije, dok zemlje domaćini imaju pravo i na dodatne nominacije.

Na ovim šampionatima osvajaju se bodovi za ranking – u kategorijama do 14 i 16 za Tennis Europe Junior Tour, a do 18 godina za ITF World Junior Tour. Finalisti iz dvije

mlađe kategorije dobit će i pozivnicu za završni turnir Tennis Europe Junior Masters koji će se u Italiji igrati od 4. do 6. oktobra/listopada ove godine. Bosanskohercegovački juniori i juniorke za ova prvenstva su se pripremali tokom protekle sedmice u teniskom kampu u Sarajevu.

AMNA KOLIĆ

U Kiseljaku je održan teniski turnir OP Kiseljak 2019. u kategoriji do 12 godina, a Zeničanka Amna Kolić, zabilježila je sjajan rezultat, te osvojila prvo mjesto.

Na turniru je učestvovalo 21 djevojčica, a Amna je po dolasku iz Italije, odmah nastavila sa treninzima, i uspješno se pripremila za Kiseljak.

Amna Kolić je rođena 2007. godine u Zenici, a od pete godine se bavi tenisom.

RAFTERIMA SRK BOSNA ZENICA 9. MJESTO NA EP

Od 02. do 07. jula 2019. godine, u Banja Luci je održano Evropsko prvenstvo u raftingu „Banja Luka Vrbas 2019“, na kome su učestvovali i rafteri SRK Bosna iz Zenice kao 2. tim BiH reprezentacije. Rafteri su se takmičili u disciplinama sprint, H2H, slalom i spust u kategorijama U 19, U 23, Open i Masters. Na ovom prvenstvu je učestvovalo ukupno 37 timova iz 13 evropskih zemalja, u četiri uzrasne kategorije. Snagu i umijeće na bukovima Vrbasa odmjerili su timovi iz Bugarske, Hrvatske, Češke, Rumunije, Slovenije, Srbije, Njemačke, Austrije, Mađarske, Velike Britanije, Rusije, Letonije i domaćina BiH. Iz BiH su nastupili timovi RK Dajak klub R6 iz Banja Luke i SRK Bosna iz Zenice. SRK Bosna iz

Zenice na ovom Evropskom prvenstvu nastupila je sa muškom seniorskom ekipom R-6 u sastavu: Dajan Vinović (cap), Sanjin Smriko, Jasmin Dizdarević, Bojan Alić, Mustafa Bisić, Zoran Kuljić i Mirza Talić. Rafteri zeničke Bosne su u ukupnom poretku u svim disciplinama osvojili 9. mjesto u Evropi sto je veoma dobar rezultat.

Imajući u vidu veoma jaku konkureniju i učešće najboljih Evropskih klubova na ovom rafting takmičenju, kao i loše uslove za pripreme naših takmičara, ostvareni su dobri rezultati. U narednom periodu SRK Bosna nastavlja aktivno na pripremama u ronjenju, veslanju i plivanju koje će se realizovati u Neumu od 08. – 12. 07. 2019. godine.

Općina Travnik

Bajram Šerif Mubarek Olsun

načelnik
Admir Hadžiemrić

PAVLOVIĆ POTPISAO SA NK ČELIK

Nogometni klub Čelik jučer je riješio određene nedoumice glede igračkog kadra, odnosno nastupa pojedinih igrača na otvaranju Premijer lige. Nakon što je SportSport.ba navavio, stigla je i zvanična potvrda da je Haris Dilaver potpisao novi jednogodišnji ugovor s NK Čelik, a jučer je još jedan nogometaš i zvanično postao novi igrač kluba s Bilinog polja. Riječ je o 33-godišnjem čuvaru mreže Bojanu Pavloviću, koji je potpisao trogodišnji ugovor s crno-crvenima, koji je ovjeren u Nogometnom savezu ZDK, te će

iskusni golman imati pravo nastupa u ponedjeljak protiv Širokog Brijega. Pavlović je posljednju polusezonu za NK Čelik je igrao kao posuđen igrač FK Sarajevo, a nakon što mu je istekao ugovor s Bordo klubom, Zeničani su bili brzi i konkretni, te su rješili pitanje golmana u naredne tri sezone.

ZENIČKI BICIKLISTI VICEPRVACI BIH U MTB MARATONU

Biciklistički klub "Mostar" organizovao je UCI C3 maraton na Blidinju, koji je ujedno bio i državno prvenstvo u toj disciplini. Maraton je bio dužine 85 kilometara, sa 1700 metara elevacije, što govori koliko je ustvari bio sam po sebi zahtjevan i jako težak, međutim zenički biciklisti iz B.K. "Rotacija – SPIN" su se jako dobro snašli na stazi i postigli jako dobre rezultate.

Vedad Karić je završio na trećem mjestu generalno, što mu je donijelo nova 4 UCI boda na svjetskoj ranglisti, i titulu viceprvaka države u maratonu u najjačoj kategoriji, a također i drugi vozač Eldin Šarić se može pohvaliti svojim rezultatom, jer je u svojoj Master kategoriji završio drugi.

"Jako buran period je iza mene, mnogo poslovnih obaveza koje su uzrok pada forme, ali šta je tu je svi smo svjesni da se od sporta u našoj zemlji ne može živjeti pa zbog toga moram biti zadovoljan. Maraton je organizovan za svaku pohvalu, a ja se okrećem narednom vikendu i utrci državnog prvenstva u XCO koja se održava u Livnu. Također moram pohvaliti rezultat našeg bicikliste Eldina koji je jako dobro vozio, tačnije onako kako sam i očekivao od njega", bile su riječi Vedada Karića nakon utrke.

Svi smo se našli u situaciji kada smo morali baciti omiljeni odjevni predmet jer smo ga nepovratno uništili mrljama od hrane, pića, šminke ili nečeg desetog. Ipak, postoje trikovi kojima se mnoge mrlje mogu ukloniti. Što prije djelujete, to je veća vjerojatnost da ćete uspjeti ukloniti mrlju.

1. Mrlje od crnog vina

Kada prolijete crno vino po sebi, nemojte paničiti. Važno je ne dopustiti mrljama da se osuše. Kako biste se riješili ovih mrlja, pomiješajte hidrogen (vodikov peroksid) i deterdžent za suđe u omjeru 3:1 i nanesite na mrlju. Ostavite da djeluje na kratko, protrljajte i isperite. Nemojte odmah protrljati, već samo natopite mrlju, kako vino ne bi prodrlo dublje u tkaninu. Ova se metoda ne preporučuje za obojenu odjeću jer bi ju hidrogen mogao izbijeliti.

Drugi način skidanja mrlja od crnoga vina je pomoću octa. Natopite mrlju s octom, ostavite da djeluje koju minutu pa isperite i ponovite proces, ako je potrebno. Budući da su mrlje od vina vrlo česte i zaprljaju nama najbolju odjeću, onu za izlazak, postoji još načina za uklanjanje crvenila s najdraže haljinice. Ako ste vani i jedino što vam je pri ruci je bijelo vino, istresite njega na mrlju. Ono će umanjiti intenzitet crvenila i pomoći u kasnjem uklanjanju mrlje. Osim toga, na svježu mrlju možete posuti i utrljati kuhijsku sol. Ona će zasigurno pomoći u kasnjem uklanjanju mrlje tijekom pranja.

2. Mrlje od kafe

Jutro ionako nije najuzbudljiviji dio dana, a definitivno se pogorša kada se naša dobra jutarnja prijateljica kafa prolije po odjeći koju smo pažljivo izabrali za današnji dan. Nemojte očajavati, mrlju od kafe namočite topлом vodom i na nju stavite kašičicu sode bikarbone. Zatim kada vam se pruži prilika, ubacite taj komad odjeće u mašinu za veš i viola, mrlja je uklonjena. Morat ćete promijeniti planirani look, ali barem ste spasili odjeću od bacanja.

3. Žute mrlje od znoja

Možemo se truditi ne proliti po sebi kafu ili vino, ali ne možemo zamoliti znojne žljezde da si uzmu pauzu. Te se mrlje ne mogu baš lako ukloniti, iako ih pokušavamo ignorirati pa zaprljane majice ubacujemo u perilicu zajedno s svim ostalim rubljem u nadi da će se sve to fino isprati. Prije pranja majica koje su dobile žutu mrlju ispod pazuha, pošpricajte to mjesto limunovim sokom. Ako je mrlja vrlo intenzivna, ne bi bilo

MALI TRIKOVİ ZA UKLANJANJE MRLJA S ODJEĆE

loše protrljati je četkicom za zube kako biste bili sigurni da će se sve isprati. Ostavite majicu da odstoji pola sata pa ju operite kao što to inače radite. Za one koji ne žele žrtvovati limun na uklanjanje mrlja s odjeće, možete te komade odjeće preko noći natopiti u otopini octa i vode u omjeru 1:12 pa ujutro oprati.

4. Bijele mrlje od dezodoransa

Svi znamo da nije dobro stavljati dezodorans prije oblačenja tamne odjeće, ali ponekad se ipak zanesemo i zaboravimo na to važno pravilo. Posljedica su bijele mrlje koje se ne mogu samo isprasiti. Međutim, nije ih ni tako teško ukloniti. Ako se niste dobro pregledali prije nego što ste ujutro kročili kroz vrata i negdje usred dana neko od kolega je skupio hrabrosti ukazati vam na snježne crte na crnoj haljini, pokušajte mrlje ukloniti trljanjem s nekom drugom tkaninom poput traperica. U slučaju da to ne funkcioni, navlažite mrlju, stavite na nju sredstvo za uklanjanje šminke i protrljajte.

5. Mrlje od šminke

Treba li se obući prije stavljanja šminke ili poslije? Kako god postupale, teško je izbjegići mrlje od šminke, pogotovo mrlje od pudera. U slučaju tekućeg pudera, odstranite višak proizvoda s nečim čvrstim poput noža ili komada plastike, potom navlažite mrlju i na nju nanesite hidrogen pomoću četkice za zube i protrljajte. Može pomoći i tretiranje mrlje sa šamponom ili pjenom za brijanje prije pranja. Za uklanjanje mrlje od pudera u kamenu otopinu deterdženta za pranje rublja utrljajte u mrlju, a zatim ubacite u mašinu s ostatim vesom. Mrlje od ruža treba prije pranja natopiti deterdžentom za pranje suđa ili pošpricati lakovom za kosu, pustiti da odstoji 15-ak minuta pa isprati.

6. Masne mrlje

Ljubav prema hrani ponekad nas zna razočarati. Mrlje koje nastanu od masne hrane teško se uklanjuju i često znače kraj života komada odjeće kojega su zahvatile. Tako su nam mame govorile kada smo bili mali kako bi nas upozorile da jedemo pažljivije. Treba ih razumjeti. Nije lako trčati za nama, čistiti i kuhati, a onda se još baviti i s masnim mrljama. Međutim, nemojte odmah odustati od odjevnog predmeta zahvaćenog masti. Prekrijte mrlju sa sodom bikarbonom i deterdžentom za suđe, kojemu je ionako glavna uloga borba protiv masti, utrljajte ga i ostavite da odstoji prije ubacivanja u mašinu. Odjeću perite na najvišoj temperaturi koju etiketa dopušta. Ako time ne uspijivate ukloniti mrlju ili pak nemate deterdžent za suđe, utrljajte dječji puder na mrlju prije ispiranja.

7. Mrlje od krvi

Ako se baš jako ozlijedite i iskrvarite na odjeću, vjerojatno ta odjeća više neće biti upotrebljiva, bit će pokidana. Ovdje ne govorimo o takvim mrljama, već o mrljama koje su posljedica onih dana u mjesecu. Bilo bi dobro djelovati što prije. Kako biste uklonile mrlju od krvi, prvo ju stavite pod mlaz hladne vode. Ako se mrlja nije uklonila, na svjetliju tkaninu nanesite limunov sok ili hidrogen, a tamniju odjeću tretirajte s morskom soli ili otopinom za kontaktne leće pa isperite.

8. Mrlje od tinte

Crna tinta veliki je neprijatelj bijeloj odjeći. Mrlje nastale bliskim susretom kemijske olovke i bijele majice možete ukloniti jednostavno nanošenjem deterdženta za veš na mrlju i tapkanjem po mrlji sve dok se intenzitet boje ne smanji. Majicu potom operite u mašini za veš na način kako to i inače radite.

GREŠKE U VRTU ZBOG KOJIH SAV TRUD MOŽE POSTATI UZALUDAN

U želji da što prije popune prostor u novom vrtu ljudi često sade smreke, čemprese i drugu crnogoricu. No te se biljke mogu pretvoriti u pravu noćnu moru. Crnogorično drveće i grmovi rastu vrlo brzo, pa već za nekoliko godina mogu previše narasti, zasjeniti cijeli vrt, stvoriti turobnu atmosferu i svojim iglicama zakiseliti tlo tako da u njemu ništa drugo neće uspijevati. Mnogo bolji izbor su voćke ili barem ukrasna stabla poput magnolije. Ipak, najveća je greška u vrtu saditi bilo koju višegodišnju biljku ili se upustiti u skupe radove poput popločavanja stazica, izrade kamenjara ili jezeraca prije nego što ste napravili dobar plan. Razmislite što želite od vrta – mjesto za opuštanje ili dječju igru, cvjetne gredice ili domaće povrće ili možda od svega pomalo. U obzir uzmite kretanje sunca tijekom godine, lokalnu klimu i to da biljke rastu brže nego što mislite. Novopečeni vrtlari biljke često posade preblizu, pa ih za nekoliko godina moraju sjeći ili čupati. Uvijek provjerite koliko pojedina biljka zahtijeva prostora, a praznine između njih tijekom prvih godina popunite jednogodišnjim biljkama. Biljke kao što su hren, ljupčac i metvica brzo rastu te se šire tako da mogu zagušiti ostale biljke i ponašati se kao korov. Stoga ih je bolje saditi u posude ukopane u zemlju.

PRETJERANO ZALIEVANJE

Previše vode može biti jednako štetno kao i premalo, pa provjerite koliko pojedina biljka treba vode. Bolje je zalijevati rjeđe i temeljito nego svakog dana samo ovlažiti zemlju. Zalijevanje po jakom suncu je štetno – zalijevajte ujutro ili navečer.

POGREŠNO MJESTO

Većina biljaka više voli sunčanje položaje. Ako nema dovoljno sunca (osobito jutarnjeg), paradajz neće davati plod. No u sjeni će dobro uspijevati ljubičice, bršljani i hortenzije, a od jestivog bilja luk, salata, blitva, češnjak, jagode te grašak.

OPSESIJA TRAVNIJAKOM

Engleski travnjaci svoju slavu mogu zahvaliti tamošnjoj klimi, koja je mnogo vlažnija od naše. Ovdje će travnjaci ljeti malo požutjeti ili trošiti goleme količine vode, novca i vremena. Pomirite se s nesavršenošću ili posijte cvjetnu livadu.

GREŠKE U KORACIMA

Pretjerano gnojenje česta je vrtlarska pogreška. No osim što biljka ne može iskoristiti višak hranjivih tvari, one joj

mogu i štetiti. Ako je biljka previše pognojena, može brzo narasti u visinu, a ostati kržljava i osjetljiva na bolesti i nametnike. Gnojiva s velikim udjelom dušika potiču rast listova, ali često na štetu cvjetova i plodova. Čak i biljke koje se uzgajaju zbog listova, poput špinata i kelja, mogu postati teško probavljive ako ih se previše gnoji. Dobar izbor su organska gnojiva, ali i kod njih se treba pridržavati uputa o doziranju. Isto vrijedi i za zaštitna sredstva – pripravci od češnjaka, buhača ili čilipapričice mnogo su sigurniji od hemijskih sredstava. Ipak, najveća pogreška je gubljenje živaca zbog onog što niste učinili kako treba – vrtlarenje bi trebalo biti izvor užitka, a ne stresa, a pogreške prilika da nešto naučite. Stoga je dobro voditi vrtlarski dnevnik iz kojeg ćete vidjeti šta uspijeva, a šta ne.

OPREZNO S POSUDAMA

Posude u koje sadite biljke na dnu obvezno moraju imati rupu za odvodnju vode, inače korijenje u njima može istrunuti. Također, pripazite da je biljka u posudi odgovarajuće veličine – ako je premalena, neće biti dovoljno mesta za korijenje, a preveliku posudu teško je pomicati.

NE SADITE PREDUBOKO

Luk se sadi tako da mu vrh viri iz tla, a češnjak na dubinu od 4-5 cm. Sjeme krastavaca, špinata, graška, graha i boba sije se na dubinu od 3-6, mrkve i peršina 2-3 cm, a sjeme začinskog bilja pokriva se tek tankim slojem zemlje. Biljke posađene preduboko neće niknuti nego istrunuti.

IZGUBLJENI VRTNI ALAT

Drške vrtnog alata obično su smeđe ili zelene, pa se može dogoditi da ih odložite negdje u vrtu i poslije ih ne možete pronaći. Da biste to sprječili, oblijepite drške crvenom ljepljivom trakom kako bi bile uočljivije u zelenoj džungli. Ostane li alat dugo na kiši, može zahrđati.

CVIJEĆE ILI KOROV?

Dok su biljke sitne, nije se teško zabuniti pa počupati cvijeće i njegovati korov. Npr., kadifica i ambrozija u početku su slične. Stoga je važno obilježiti mjesto gdje ste posijali biljke – za to mogu poslužiti štapići od sladoleda zaboden u zemlju.

DOSTA KEMIJANJA
STIGLE SU
**SMART
tarife**

**SAMSUNG
Galaxy A40 DS**

NA RATE
VEĆ OD **13,50** KM
SMART 30

#PametnomDosta

**SAMSUNG
Galaxy A50 DS**

NA RATE
VEĆ OD **18,48** KM
SMART 45

ERONET
Jer vrijedi.